

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 Trondheim

Oslo, 17. oktober 2014

Deres referanse 2014/7968.

Uttalelse til forslag til forskrift om fremmede organismer (2014/7968)

Vi viser til Miljødirektoratet sin høring av forslag til forskrift om fremmede organismer av 11. juli 2014. Vi ønsker her å komme med våre høringsinnspill.

Naturvernforbundet støtter forslaget om forskrift for fremmede organismer. Vi mener det er svært viktig å få på plass gode bestemmelser som kan regulere innføring av fremmede organismer i Norsk natur. På verdensbasis regnes fremmede arter som en av de fem største truslene mot naturmangfoldet, både globalt og nasjonalt. Det absolutt mest effektive tiltaket for å forhindre spredning av skadelige fremmede arter er å ikke innføre disse artene inn i landet. Det er derfor etter vårt syn veldig viktig at forskriften setter strenge rammer og klare forbud for hvilke arter som ikke kan innføres, plantes ut/slippes ut i naturen.

Kostnader for samfunnet

De fremmede plantene spres som regel på flere måter, men de aller fleste forviller seg ut i naturen fra privathager og grøntanlegg. Av de 71 plantene med «svært høy risiko» på svartelista, har 55 kommet seg ut i naturen fra privathager. 42 er spredd fra ulike grøntanlegg. Bekjempelse av fremmede planter koster samfunnet millioner av kroner, hvert år. Det finnes ingen kostnadsoverslag i Norge, men bare i 2009 brukte Oslo kommune og ni kommuner i Akershus cirka to millioner på å fjerne kjempebjørnekjeks, kanadagullris, kjempespringfrø, russesvalerot, parkslirekne og russekål. En rekke steder i Norge brukes det mye tid og penger på å fjerne sitkagran og rynkeroser. I USA har de regnet mer på saken. Der anslås det at fremmede arter koster USA cirka 138 milliarder dollar hvert år. I EU beløper kostnadene seg til 12,7 milliarder euro.

Naturvernforbundet mener det er essensielt at det settes strenge forbudsregler for de svartelistede artene for å forhindre spredning i naturen, dette vil spare samfunnet for store kostnader og sikre vårt biologiske mangfold. Vi mener det må settes tydelige krav om merking av skadelige fremmede arter og informasjon om hvordan folk skal håndtere dem.

Svartelista

Naturvernforbundet mener det er uheldig at «landlevende planter» unntas på generelt grunnlag fra forskriften. Planter er desidert den største problemgruppa som utgjør hoveddelen av de fremmede organismene på svartelista. Vi mener de fleste artene som er kategorisert som svært høy risiko og høy risiko bør forbys, med unntak av viktige matplanter. Vedlegg I og vedlegg IV bør derfor etter vår vurdering omfatte mange flere av de artene som er vurdert til å ha svært høy og høy risiko på vårt naturmangfold. Mange av de svartelistede plantene burde aldri vært tillatt å selge, fordi de sprer seg

og konkurrerer ut naturlige arter. Forskriften må bli så god at alle potensielt farlige arter blir ulovlig å sette ut eller bruke. Vi utførte en undersøkelse i bladet vårt *Natur & miljø* som viser at 29 av de 71 høy risiko planteartene selges uten noen form for advarsel. Vedlagt er en liste over svartelistede plantarter som er til salg i Norske hagesentre. Vi mener at disse som minimum må legges inn i vedlegg IV.

Fremmede treslag

Forskriften om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål dekker ikke utsetting av utenlandske treslag til andre formål enn skogbruksformål, juletrær og pyntegrønt. Det betyr at utplanting av fremmede treslag med svært høy eller høy risiko for spredning i norsk natur, som for eksempel, sitkagran, edelgran og vestamerikansk hemlokk er tillatt i leplantinger, parkanlegg og hager. Faren for spredning fra slike anlegg er imidlertid like stor som fra skogplantefelt. Vi mener derfor det er svært viktig at de høyrisiko treslagene inkluderes i forskriftens vedlegg IV om fremmede organismer.

Speilvenningsprinsippet

I mye annet lovverk gjelder speilvendingsprinsippet. Vi mener det burde vært anvendt også her - arter er forbudt å innføre og sette ut med mindre de er spesifikt listet.

Vi mener dette ville vært praktisk gjennomførbart - dersom alle aktuelle aktører ble invitert til å sende inn forslag over hvilke arter de vil importere, hadde det vært en rimelig oversiktlig materie som kunne blitt vurdert på en faglig solid måte før de var satt ut. Da ville også føre-var-prinsippet virket slik det opprinnelig var ment.

Slik denne listen er nå, er den en oppramsning av arter vi VET kan være problematiske, men den vil ikke hindre innførsel av nye problemer som vi ikke vet om per i dag. Ved å innføre speilvenningsprinsippet vil forskriften gjelde for både importbransjen og norske produsenter. I dag ser vi at forskriften i hovedsak rammer norske produsenter, og ikke importbransjen i like stor grad.

Veileder

Forskriften er dessverre svært komplisert og uoversiktlig. Vi mener det er viktig å utarbeide gode veiledere og tilstrekkelig informasjonsmaterie rettet mot hageeiere, grøntbransjen og fagmiljøer for at forskriften skal oppfylle sin intensjon. Vi ønsker en klargjøring av en del begreper og ansvarsforhold, og presiserer viktigheten av å utvikle gode veiledere og informasjonsmaterie til de ulike aktørene som blir påvirket når regelverket trer i kraft.

Vi støtter oss til uttalelsene fra Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA) og WWF.

Med vennlig hilsen

Maren Esmark
generalsekretær i Naturvernforbundet